

INSPANNINGEN VOOR GEÏNTEGREERD KUSTZONEBEHEER

Auteur Kathy Belpaeme, Hannelore Maelfait
(Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer)

Lector An Cliquet
(Maritiem Instituut, UGent)
Annemie Volckaert
(ARCADIS Belgium)

> WAAROM DEZE INDICATOR?

Een beleid gericht op langetermijnoplossingen vraagt om een geïntegreerde aanpak, waarbij sectoren en overheden op alle bestuursniveaus samenwerken. De indicator meet de mate waarin de overheid duurzaam kustbeheer implementeert. Deze methode werd op Europees niveau uitgewerkt. Deze algemene methode maakt een vergelijking met andere Europese landen mogelijk.

> WAT ZEGT DEZE INDICATOR?

De indicator meet in welke mate het proces van geïntegreerd beheer van kustzonegebieden (GBKG) geïmplementeerd is. Het cyclische proces onderscheidt 4 fases:

- Fase 1: Planning en beheer vinden plaats in de kustzone.
 - Fase 2: Er bestaat een kader om GBKG uit te voeren.
 - Fase 3: De meeste aspecten van een GBKG-benadering zijn er.
 - Fase 4: Een efficiënt, aangepast en geïntegreerd proces is ingebed op alle overheidsniveaus.
- Elk van de fases wordt omschreven aan de hand van stellingen, die het geïntegreerde proces typeren. De fases en bijbehorende stellingen worden beoordeeld door een groep professionals betrokken bij kustbeheer. Hoe sterker de integratie, hoe meer positieve antwoorden er verschijnen in fase 3 en 4. Een volledige integratie is bereikt op het moment dat alle acties een positieve score krijgen.

Voor België werd een eerste meting in november 2005 uitgevoerd, met 28 betrokkenen. Een tweede meting vond plaats in december 2010, met 11 betrokkenen. Idealiter worden bij de metingen zoveel mogelijk dezelfde mensen betrokken. Door loopbaantransities en/of andere verplichtingen is dit evenwel niet altijd haalbaar. Van de 11 deelnemers in 2010 waren er 3 ook in 2005 reeds bij de meting betrokken. Deze meting is subjectief en kent daardoor haar beperkingen. Het belang ervan ligt echter in de gezamenlijke bespreking met de deelnemers, die cruciaal is voor de conclusies.

> WAT ZIJN DE RESULTATEN?

Voor de fases 1 t.e.m. 3 toont een vergelijking tussen de meting van 2010 en 2005 geen grote verschuivingen. Alle deelnemers zijn van oordeel dat planning en management in de kustzone effectief plaatsvinden. De meeste deelnemers vinden, dat er diverse elementen aanwezig zijn, om een kader voor duurzaam kustbeheer te creëren, maar dat het proces nog ondermaats functioneert. Voor fase 4 'Een efficiënt, aangepast en geïntegreerd proces' is er t.o.v. 2005 een achteruitgang te merken. De manier waarop de indicator gemeten wordt (nl. een subjectieve beoordeling door experts), kan hier sterk in meespelen.

Uit de bespreking blijkt, dat monitoringprogramma's dikwijls niet afgestemd zijn op een beleidsvisie en beleidsdoelstellingen, maar ad hoc of op projectbasis plaatsvinden. Er worden veel gegevens verzameld, maar ze zijn onvoldoende bekend en slechts in beperkte mate publiek beschikbaar. Overleg specifiek over de kust nam dan weer duidelijk toe. Verantwoordelijke diensten vinden elkaar steeds vaker, al is niet steeds duidelijk welke dienst voor welk aspect bevoegd is (bv. met betrekking tot de strandvisserij). Relevante actoren worden vaker betrokken bij besluitvormingsprocessen, al dan niet met de hulp van diverse nieuwe participatiestructuren (bv. Plaatselijke groep As 4, Kustforum, ...). De communicatie blijft echter vaak nog eenzijdig en eerder informeel, van overheid naar belanghebbenden. Toch zet de overheid duidelijk positieve stappen. Zo worden kust en zee in meer en meer beleidsdocumenten beschouwd als een bijzondere regio. Eén ontwikkelingsstrategie voor de kust is er niet, maar in verschillende strategieën, zoals het Federaal plan inzake duurzame ontwikkeling en de Nationale Adaptatie Strategie, zijn verwijzingen naar de kust aan te treffen.

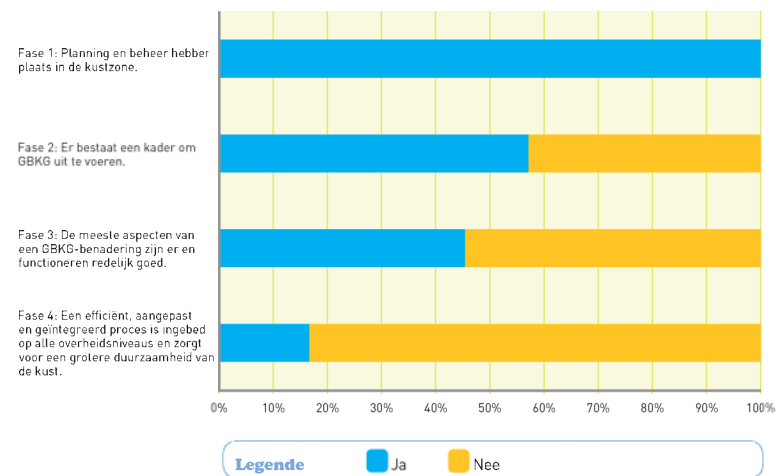
> WAT VOOR DE TOEKOMST?

- Uit de bespreking werden enkele prioriteiten voor duurzaam kustbeheer naar voren geschoven:
- monitoring optimaliseren en koppelen aan concrete beleidsdoelstellingen
 - beschikbare data en instrumenten beter bekendmaken en inzetten ter ondersteuning van voorbereiding en evaluatie van het beleid
 - meer duidelijkheid en transparantie inzake verantwoordelijkheden/bevoegdheden
 - extra inspanningen om tot een actieve participatie te komen

Blijvende politieke ondersteuning van kust en zee en een geïntegreerde benadering zijn een noodzaak. De koppeling tussen geïntegreerd kustzonebeheer en maritieme ruimtelijke planning is dat evenzeer. Op Europees vlak wordt in 2012 een nieuw GBKG-instrument uitgewerkt. Dit instrument kan de lidstaten een kapstok bieden, om duurzaam kustbeheer in hun procedures en wetgeving te verankeren, naar het voorbeeld van het Protocol van ICZM to the Barcelona Convention (2011), dat ICZM of *Integrated Coastal Zone Management* verplicht voor de Europese lidstaten en andere landen rond de Middellandse Zee.

Kust en zee kregen de voorbije jaren duidelijk meer aandacht, mee onder impuls van Europa. Er groeide een verhoogde betrokkenheid van de actoren en het overleg tussen overheden over de kust nam toe. Uitdagingen situeren zich op het vlak van effectieve participatie, optimalisering van monitoring, duidelijkheid inzake bevoegdheden en verdere politieke bewustmaking van de nood aan geïntegreerd werken. Ook de aanpassing van plannings- en wetgevende instrumenten in de richting van een geïntegreerd proces blijft een aandachtspunt.

Grafiek Perceptie van implementatiegraad van duurzaam kustbeheer, 2010

bron: Coördinatiepunt Duurzaam Kustbeheer